

“OLAY: Davacı velisi anne tarafından, davacının babası ile aralarında görülen boşanma davası sonunda davacı küçüğün velayetinin kendisine verilmesine dayanarak tek başına açtığı dava ile davacı küçüğün olan isminin "... .." olarak değiştirilmesini talep etmiştir.

Dosya incelendiğinde; Antalya 5. Aile Mahkemesi’nin 15/04/2025 tarih ve 2025/... karar sayılı ilamı ile, davacı velisi Kızı ve babası ... oğlu arasındaki evliliğin boşanma ile sonuçlandırıldığı, iş bu davanın ise 25/06/2025 tarihinde açıldığı anlaşılmaktadır.

AÇIKLAMA: TMK’nun 342/1. maddesi “ana-baba velayetleri çerçevesinde 3. Kişilere karşı çocukların yasal temsilcisidir”. hükmünü içermekte olup, iptali istenen TMK’nun 336/3 maddesine göre “velayet ... boşanmada ise çocuk kendisine bırakılan tarafa aittir”. denilmektedir. Bu hükme bağlı olarak velayet boşanmayla kendisine verilen ebeveyn iş bu dava ile davacı/çocuğun isminin değiştirilmesini talep etmektedir. Velayet yetkisinin kapsamının kanun tarafından sınırlandırılmamış olması karşısında küçüğün velisinin yasal olarak tek başına açacağı dava ile küçüğün isminin değiştirilmesini istemesi mümkündür. Ancak bu durum TMK içinde de bir çelişkiye yol açmaktadır. Zira TMK’nun 339/5. maddesinde “çocuğun adını ana ve babası koyar”. denilmekte olup, madde başlığı velayetin kapsamı şeklinde düzenlendiğinden kanunun amacına aykırı olarak velayet kendisine verilmeyen ebeveynin çocuğun adını koyma hak ve ödevini ihlal eder bir niteliğe bürünmektedir.

Bu ise, Anayasa’nın 41/3-4. maddelerindeki "Her çocuk, korunma ve bakımdan yararlanma, yüksek yararına açıkça aykırı olmadıkça, ana ve babasıyla kişisel ve doğrudan ilişki kurma ve sürdürme hakkına sahiptir. Devlet, her türlü istismara ve şiddete karşı çocukları koruyucu tedbirleri alır." hükmünü boşanmayla birlikte tek bir ebeveyne velayetin verilmesi ile ihlal edilebilir hale gelmesine sebep olmaktadır.

Kanunumuzun ortak velayet sistemini kabul etmemiş olması özellikle ebeveynlerden birinin boşanmada müşterek çocukla olan kişisel ilişkisinin boşanmaya etkili olmadığı ve, veya bu ebeveynin çocuğa karşı velayet yetkisini kötüye kullandığı veya gereği gibi davranmadığı yönünde bir tespit olmadan yetkinin kaldırılması sebebiyle çocuğun menfaatine aykırıdır. Zira çocuğun aynı zamanda velayeti kendisine verilmeyen ebeveyn ve onun ailesi ile olan ilişkilerinin etkin ve sağlıklı yürütmesinde ve muhafazasında bireysel ve sosyal gelişimi açısından korunmaya değer hakları vardır.

Kanunun iptali istenen bu hükmü çocuğun diğer ebeveyne yabancılaşmasına, özellikle yabancılaştırılabilmesine imkan sağladığı için yabancılaştırılan ebeveynin haklarını da ihlal eder niteliktedir.

SONUÇ ve İSTEM: yukarıda açıklandığı üzere;

TMK’nun 336/3. maddesinin “velayet ... boşanmada ise çocuk kendisine bırakılan tarafa aittir”. İbaresinin Anayasa’nın 41/3-4. maddelerindeki “Her çocuk korunma ve bakımdan yararlanma, yüksek yararına açıkça aykırı olmadıkça ana ve babasıyla kişisel ve doğrudan ilişki kurma ve sürdürme hakkına sahiptir. Devlet, her türlü istismara ve şiddete karşı çocukları koruyucu tedbirleri alır.” Hükmüne aykırı olması sebebiyle iptali talep olunur.”